

Državni izpitni center

P 1 9 1 A 1 0 1 1 3

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Sreda, 29. maj 2019

POKLICNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

Splošna navodila

- Kadar kandidat dopolnjuje poved, mora biti odgovor vsebinsko, slovnično in pravopisno pravilen (npr. nal. 1).
- Pri nalogah, pri katerih mora kandidat podčrtati, prečrtati ali obkrožiti odgovor, upoštevamo pravilnost odgovora, tudi če je oznaka drugačna (npr. nal. 14.2).
- Kadar pričakujemo odgovor ali rešitev v povedi, lahko kandidat dobi točko za jezikovno pravilnost le, če je poved pomensko ustrezna (npr. nal. 4).
- Pri nalogah izbirnega tipa lahko kandidat obkroži samo eno črko, če v navodilih ni določeno drugače. Če obkroži več črk, se naloga točkuje z 0 točkami (npr. nal. 11.1).

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1	2	po smislu, npr., ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ probiotikov in prebiotikov ♦ črevesni flori ♦ bakterijah v našem črevesju ♦ Matjaž Ravnikar ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Kvarkadabra v kuhinji: znanstvene razlage kuhanja in prehrane ♦ Kvarkadabra v kuhinji ♦ 2009 		4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2	1	po smislu, npr., ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Omenjeno je poglavje. ♦ V časopisu ni poglavij. ♦ v tem poglavju ♦ beseda poglavje 		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ NE ♦ DA ♦ DA ♦ NE 		4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4	2	<p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Črevesna flora so številne bakterije različnih vrst v prebavnem traktu. ♦ To je več milijard bakterij in drugih mikroorganizmov, ki nasejajo naše črevesje. ♦ Črevesna flora so bakterije, ki nam pomagajo pri razgradnji hrane in vzpodbujajo imunski sistem. Vsebuje dobre in slabe bakterije. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Črevesna flora so dobre bakterije, ki se nahajajo v našem prebavnem sistemu, pomagajo pri prebavi. 	<p>1 za vsebinsko ustrezno rešitev 1 za jezikovno pravilnost povedi</p> <p>Iz odgovora mora biti razvidno, da gre za bakterije v črevesju/prebavnem traktu (ne pa kjerkoli v telesu) oz. take, ki pomagajo pri razgradnji hrane. Nepravilen odgovor je npr. <i>Črevesna flora so dobre in slabe bakterije ter drugi mikroorganizmi v našem telesu.</i></p>

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5	2	<p>po smislu, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ S »slabimi« bakterijami tekmujejo za hranila. / tekmovanje za hrano ♦ Preprečujejo jim, da bi se pritrdile na stene prebavnega trakta. / preprečevanje »slabim« bakterijam, da bi se te pritrdile na stene prebavnega trakta ♦ Izločajo snovi, ki ovirajo njihovo rast. / izločanje snovi, ki ovirajo rast »slabih« bakterij 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Ovirajo rast »slabih« bakterij. 	<p>3 pravilne rešitve = 2 2 pravilni rešitvi = 1</p>

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ 2 ♦ 1 ♦ 2 ♦ 2 ♦ 1 ♦ 1 ♦ 2 ♦ 1 		<p>8 pravilnih rešitev = 3 7, 6 pravilnih rešitev = 2 5, 4 pravilne rešitve = 1</p>

Naloga		Točke		Rešitev		Dodatna navodila	
7	3	<p>Kaj so?</p> <p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ ogjikovi hidrati, ki jih človek ne more prebaviti ♦ ogjikovi hidrati, ki jih v prebavnem traktu lahko razgradijo te bakterije ♦ hrana za črevesno floro <p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ mlečnokislinske bakterije, ki se naselijo v črevesju ♦ (živi) (mikro)organizmi, ki pozitivno delujejo na zdravje (gostitelja) 	<p>Zakaj so potrebni?</p> <p>po smislu, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ so hrana za črevesno floro <p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ dobro učinkujejo na zdravje človeka ♦ za obnavljanje črevesne flore ♦ ugodno vplivajo na prebavo in imunski sistem 	<p>V kateri hrani se nahajajo?</p> <p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ v neobdelani rastlinski hrani ♦ v regratu, čebuli, česnu, cikoriji, topinamburju, artičokah, beluših <p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ v fermentiranih mlečnih izdelkih ♦ v mlečnih izdelkih, kot so kislomleko, skuta, sir ♦ v probiotičnih jogurtih, kislem mleku, skuti, siru 	<p>6 pravih rešitev = 3</p> <p>5, 4 pravilne rešitve = 2</p> <p>3, 2 pravilni rešitvi = 1</p> <p>Če je kandidat na vprašanje <i>Kaj so (prebiotiki)?</i> odgovoril npr. <i>hrana za črevesno floro</i>, upoštevamo to kot pravi odgovor, vendar le, če ni isto odgovoril tudi na vprašanje <i>Zakaj so potrebni (prebiotiki)?</i>.</p> <p>Če je kandidat v odgovoru na vprašanje <i>V kateri hrani se nahajajo?</i> našteval zelenjavo oz. mlečne izdelke, za pravi odgovor upoštevamo vsaj 3 vrste zelenjave oz. vsaj 2 vrsti mlečnih izdelkov.</p> <p>Če je kandidat v odgovoru na vprašanje <i>V kateri hrani se nahajajo (prebiotiki)?</i> omenil tudi zdravila/praške/tablete, odgovor ni pravi.</p>		
8	2	<p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Prehranski dodatki lahko v zmernih količinah omogočajo telesu, da dobi vse, kar potrebuje. V prevelikih količinah pa lahko porušijo ravnovesje v telesu in nam tako škodujejo. ♦ Če uživamo raznovrstno in zdravo hrano, prehranski dodatki niso potrebni. ♦ Ne, saj nekateri vsebujejo barvila in dodatke, ki škodujejo našemu zdravju. ♦ Mislim, da je uživanje prehranskih dodatkov zdravo predvsem za ljudi, ki s svojo prehrano ne uspejo zaužiti vseh potrebnih snovi, npr. za vegane. ♦ Da, saj krepijo naše telo in nam pomagajo ostati zdravi. 	<p>Še sprejemljiva rešitev</p>	<p>Dodatna navodila</p> <p>1 za vsebinsko ustrezno rešitev</p> <p>1 za jezikovno pravilnost povedi</p>			

		<ul style="list-style-type: none"> ◆ Uživanje prehranskih dodatkov blagodejno učinkuje na črevesno floro. Tudi sama jih jemljem, če imam težave s prebavo. ◆ Uživanje prehranskih dopolnil je zdravo, še posebej pri dojenčkih, pri katerih se črevesna flora šele razvija. 		
--	--	---	--	--

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
9.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 2 ◆ 2 ◆ 3, 4, 5 ◆ 4, 5 		7, 6 pravilnih rešitev = 2 5, 4 pravilne rešitve = 1
9.2	1	<p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Z vprašanji je avtor želel pritegniti bralca. / vzbuditi zanimanje pri bralcu ◆ Avtor je z vprašanji v prvem odstavku napovedal podteme/vsebino besedila. / napoved podtem ◆ Vprašanja napovejo, o čem bo avtor pisal v nadaljevanju/v tem poglavju. 	◆ Vprašanja napovedujejo temo.	
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
10	3	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 5 ◆ 7 ◆ 6 ◆ 3 ◆ 8 ◆ 4 		6 pravilnih rešitev = 3 5, 4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
11.1	1	♦ B		
11.2	2	♦ A po smislu, npr., ena od: ♦ Besedilo je dovolj enostavno, da je primerno za vse ljudi, ne le za strokovnjake, ki se ukvarjajo s tem področjem. / za širši krog ljudi ♦ Avtor je predmetnost predstavil strokovno, vendar manj natančno, kot bi jo v znanstvenem besedilu. / strokovno, vendar manj natančno predstavljena predmetnost ♦ Avtor skuša nekatere strokovne izraze poenostaviti, npr. patogene oz. »slabe« bakterije. / poenostavljeni strokovni izrazi		2 za pravilno obkrožen odgovor in ustrezno utemeljitev 1 za pravilno obkrožen odgovor brez utemeljitve ali z napačno utemeljitvijo Če je kandidat obkrožil odgovor B, ne dobi točk.
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
12	2	po smislu, npr., ena od: ♦ Latinske besede so odveč, ker je besedilo namenjeno širšemu krogu ljudi, večina naslovnikov pa jih verjetno ne pozna. ♦ Besedilo je razumljivo tudi brez njih. ♦ Latinske besede niso potrebne, so pa dodatna informacija za tiste, ki želijo izvedeti več. ♦ Večina bralcev besed sicer ne razume, a lahko iz sobesedila ugotovijo, kaj pomenijo, zato se mi zdijo povsem primerne. ♦ Da, saj z njimi avtor natančneje predstavi vsebino.		1 za vsebinsko ustrezno rešitev 1 za jezikovno pravilnost povedi

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
13.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ DA ♦ NE ♦ NE ♦ DA 		4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1
13.2	1	<p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Ne maram/poznam topinamburja. ♦ Zmanjkalo nam je topinamburja. ♦ Skuhala sem juho iz topinamburja. ♦ Uživanje topinamburja krepi naš imunski sistem. 		1 za smiselno in jezikovno pravilno poved
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
14.1	1	♦ C		
14.2	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ neprebavljivi ♦ prebavnem 		Če je kandidat podčrtal več kot dve besedi, ne dobi točke.
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
15	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ mlečne ♦ čebulno ♦ belušni ♦ skutni 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ čebulovo ♦ belušev ♦ skutin 	4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
16.1	1	♦ v sedanjiku / sedanjik		
16.2	1	♦ B		
16.3	1	♦ užijemo / užiti	♦ zaužijemo / zaužiti	Kot pravilne upoštevamo tudi odgovore, v katerih je kandidat dovršni glagol napisal v drugi osebi ali drugi časovni obliki.
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
17	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Takrat je črevesna sluznica občutljivejša za okužbe s patogenimi bakterijami. 		2 za poved brez napak 1 za poved z eno napako Upoštevam tudi na novo narejene napake.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
18.1	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ prislavnodoločilni (odvisnik) ♦ vzročni (odvisnik) 		
18.2	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Bakterije črevesne flore vzpodbujajo imunski sistem, zato so za telo zelo pomembne. ♦ Bakterije črevesne flore so za telo zelo pomembne zaradi vzpodbujanja imunskega sistema. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Bakterije črevesne flore so v telesu zelo pomembne za vzpodbujanje imunskega sistema. 	1 za pravilno pretvorjeno dvostavno poved 1 za pravilno pretvorjeno enostavno poved 1 za jezikovno pravilnost vsaj ene pravilno pretvorjene povedi Pri enostavni povedi upoštevamo tudi spremenjen besedni red.
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
19.1	1	♦ mikroorganizmi / na mikroorganizme		
19.2	1	♦ C		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
20	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ tako imenovani / tako imenovane ♦ B ♦ oziroma ♦ A 		4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1 Upoštevam tudi druge oblike deležnika, npr. <i>tako imenovano</i> .

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
21	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ naslov besedilne vrste / izrek vabila 	
Ustreznost besedilni vrsti	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ navedba sporočevalca/organizatorja (npr. Srednja zdravstvena in kemijska šola Novo mesto / Nacionalni inštitut za javno zdravje) 	2 prvini = 1 točka
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ nebesedne prvine besedila; npr., vsaj dve od: <ul style="list-style-type: none"> – vidno poudarjeni pomembni podatki – razne vrste in velikosti črk – likovni elementi – členjenost besedila 	1 za vsak podatek
	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ podatki o dogodku: <ul style="list-style-type: none"> – na kateri dogodek vabimo: predavanje Sanje Lončar z naslovom Resnice in zmote o probiotikih – kje bo, npr. v avli Srednje zdravstvene in kemijske šole Novo mesto – kdaj bo, datum in ura, npr. v sredo, 12. 6. 2019, ob 17.00 	
Vsebina	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ okoliščine in potek predavanja; vsaj dve navedbi od npr.: <ul style="list-style-type: none"> – koga vabimo: dijak, starše, učitelje – razlog, npr. skrb za zdravje – zanimivost in aktualnost teme predavanja – vsebina predavanja – nasveti za starše, učitelje, dijake – ... 	2 navedbi = 2 točki 1 navedba = 1 točka
	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ jezikovna pravilnost 	2 napaki = – 1 točka, do 0 točk
Jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ slogovna ustreznost <ul style="list-style-type: none"> – natančnost pri navajanju podatkov – obveščevalno besedilo – brez ponavljanja – enogovorno besedilo brez prvin uradnega pisma (primeri neustreznosti: naslov sporočevalca/naslovnika, kraj in datum, pozdrav, podpis sporočevalca ...) – brez predstavljanja sporočevalca v uvodu besedila (primer neustreznosti: Sem dijak ...) 	Za vsako vrsto slogovne neustreznosti odštejemo 1 točko, do 0 točk. Jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost vrednotimo samo, če je kandidat za vsebino dobil vsaj 3 točke.
Skupaj	12	<p>Če je kandidat napisal uradno vabilo, ne dobi točk za ustreznost besedilni vrsti in za slog. Če je napisal besedilo druge besedilne vrste, npr. obvestilo, se naloga ovrednoti z 0 točkami.</p>	

1. primer javnega vabila

Spoštovani dijaki, starši in učitelji!

Ali ste že slišali za **prebiotike**? Ali veste, v čem se razlikujejo od **probiotikov**? Ali je uživanje prebiotikov in probiotikov primerno za naše zdravje?

Če ne poznate odgovorov na ta vprašanja, vas vabimo na predavanje **SANJE LONČAR** z naslovom

RESNICE IN ZMOTE O PROBIOTIKIH.

Vljudno vabljeni v **sredo, 12. junija 2019, ob 17.00** v avlo šole.

2. primer javnega vabila

Srednja zdravstvena in kemijska šola Novo mesto

VABILO

Dijake, starše in učitelje vabimo, da se udeležite predavanja Sanje Lončar z naslovom

Resnice in zmote o probiotikih.

- KJE?** V telovadnici Srednje zdravstvene in kemijske šole Novo mesto.
KDAJ? V sredo, 19. 6. 2019, ob 16.30.
ČEMU? Spoznali bomo, kako lahko bolje poskrbimo za svoje zdravje.

Lepo vabljeni, da se nam pridružite!

3. primer javnega vabila

VABILO

Nacionalni inštitut za javno zdravje

vas vljudno vabi

na predavanje Sanje Lončar z naslovom **Resnice in zmote o probiotikih.**

Predavanje bo 12. septembra 2019 ob 18. uri v knjižnici Srednje zdravstvene in kemijske šole Novo mesto. Vabimo dijake, starše in učitelje, da se nam pridružite. Izvedeli boste, kaj so slabe in kaj dobre bakterije, katera je njihova vloga v človeškem telesu, s čim lahko vplivamo nanje in še veliko drugega.

Zdrava črevesna flora je ključ do zdravega življenja!

Vljudno vabljeni!

IZPITNA POLA 2

1. Vodena interpretacija: Ciriil Kosmač, Pot v Tolmin (odlomek), Mlad človek mora sanjati

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

POZOR: Pri razlagi problema (Razčlemba in razlaga) sta dve možnosti:

- 1. pogled na učenje in želja (2 točki), 2. vzrok neuresničitve (2 točki), 3. povezava poznejšega življenja z mladostno željo (2 točki);
- 1. pogled na učenje (2 točki), 2. želja in vzrok neuresničitve (2 točki), 3. povezava poznejšega življenja z mladostno željo (2 točki).

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Ni opredelilve. Opredelitev je napačna.	Besedilo je subjektivno.
1	Zvrst je poimenovana.	Odlomek je epski.
2	Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.	Odlomek je epski, kot lirska prvina se na koncu pojavi izpoved očetovega razmišljanja in občutja.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
4		
0	Ni povzetka, ni obnove.	
1	Obnova odlomka z vsebinsko napako.	
2	Obnova odlomka brez vsebinske napake. Povzetek odlomka z vsebinsko napako.	Oče govori o mladosti. Takrat se je želel izobraževati in oditi od doma, vendar se drugi člani družine niso strinjali s tem. Marsičesa se je naučil sam, mladostna želja pa se mu ni uresničila. Ostal je na kmetiji in je poleg kmečkih opravil še druga dela.
3	V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.	Oče pripoveduje, česa si je želel in česa se je naučil, ko je bil mlad. Pove, da se njegove želje niso uresničile. Kmetoval je, imel pa je še različne službe.
4	Povzetek odlomka brez vsebinske napake.	V odlomku oče pripoveduje sinu o svojih željah in učenju v mladosti. Najprej se je učil slovnice, potem igranja na klavir. Nato je čakal, da bi postal vojak, vendar se to ni zgodilo. Kljub drugačni želji je začel kmetovati. Kasneje je opravljal še druga dela. Svojo pripoved zaključil z mislijo o sanjah mladega človeka.

Razlaga problema: pogled na učenje, želja (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Menil je, da šola in slovnica ne pomenita nič, želel pa se je rešiti strogega očeta.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Mislil je, da je učenje pomembno. Z njim je želel spremeniti sebe in svoje življenje v svetu. Vse je naredil za to. Njegova mladost je bila polna dela in učenja. Učenje se mu je zdelo zelo pomembno, zato je najprej premlel in prepisal vso slovnico, nato pa se je naučil orgljanja, ker je želel oditi od doma. Da si je lahko kupil klavir, je šel za delavca, čeprav je vedel, da bo s tem razburil očeta. Veselil se je vojašine, ker je mislil, da bo kot vojak lahko pogledal v svet in se česa naučil.
2	Razlaga je jasna, natančna.	Oče je v mladosti mislil, da lahko učenje človeku spremeni življenje. Menil je, da je glasbeno znanje uporabnejše kot znanje slovnice, zato je trdo delal, da si je lahko kupil klavir. Z učenjem je želel uresničiti svoje sanje: oditi iz okolja, v katerem je odrasčal, in se še česa novega naučiti. Veselil se je celo tega, da bo odšel k vojakom.

ALI

Razlaga problema: pogled na učenje (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Oče se ni mogel učiti, ker je veliko delal na kmetiji.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Vedel je, da bo lahko samo z učenjem kaj dosegel. Slovnice se je odlično naučil, vendar mu to ni bilo dovolj, zato si je kupil še klavir. Menil je, da mu bo koristilo učenje slovnice, zato je vso premlel in prepisal, nato pa se je naučil orgljanja. Ker mu oče ni dal denarja, je šel za delavca in si z zaslužkom kupil klavir.
2	Razlaga je jasna, natančna.	Prepričan je bil, da samo branje ni dovolj in da se je treba veliko učiti, če hoče kaj doseči. Ugotovil je, da je znanje slovnice, ki jo je po temeljitem učenju zelo dobro obvladal, manj koristno kot glasbeno znanje, zato se je odločil, da bo postal organist in pevovodja.

Razlaga problema: vzrok neuresničitve (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	To, kar je želel, se ni zgodilo, ker ga ni nihče podpiral.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Želja se mu ni uresničila zaradi domačih razmer in dela na kmetiji, pa tudi zaradi krčnih žil, ki so mu preprečile, da bi odšel k vojakom. Čeprav je znal igrati klavir, je ostal doma in čakal, da pojde k vojakom. Vendar ga niso vzeli zaradi krčnih žil. Zato ni mogel uresničiti svoje želje, ni mogel pogledati v svet in se česa naučiti.
2	Razlaga je jasna, natančna.	Želja se mu ni uresničila, ker ni imel očetove podpore in ker je moral kljub vsemu, česar se je naučil, ostati na kmetiji; to je bila njegova usoda. Odhod od doma mu je onemogočila tudi telesna hiba, saj zaradi nje ni bil sprejet k vojakom. Tako je bila spet izgubljena možnost, da bi odšel v svet.

ALI**Razlaga problema: želja, vzrok neuresničitve (Razčlemba in razlaga)**

Točke	Merila	Primer
2	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Najprej je želel postati učitelj slovnice, potem pa glasbenik. Ničesar od tega ni dosegel, ker je imel premalo znanja.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Želel je, da bi bilo njegovo življenje drugačno, vendar se to ni zgodilo, ker mu je bilo usojeno, da bo ostal kmet. Želel je, da bi pogledal v svet in se česa naučil. Želja se mu ni uresničila, ker je bil prisiljen ostati doma. Ni postal organist in pevovodja, k vojakom ga niso vzeli zaradi krčnih žil.
2	Razlaga je jasna, natančna.	Učil se je, ker ni hotel ostati doma in kmetovati. Opravljati je želel kak drug poklic. Igranja klavirja se je naučil, da bi postal pevovodja in organist v drugem kraju. Vojak bi bil, da bi mu spoznavanje sveta prineslo več znanja. Želja, da bi se »rešil vresja«, se mu ni uresničila, ker ga niso sprejeli k vojakom, sicer pa je sam menil, da mu je bilo kmetovanje usojeno.

Razlaga problema: povezava poznejšega življenja z mladostno željo (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Ko je kmetoval, je opustil vse sanje o drugačnem življenju, ničesar več si ni želel.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Kot kmet je še vedno sanjal o tem, da bi bil nekaj več. Ni hotel biti samo doma. Zmeraj znova se je učil. Še vedno se je želel naučiti česa novega. Ni dolgo zdržal doma. Postal je pismonoša, v najem je vzel majhno gostilno, odprl je trgovino, ker je hotel nekaj doseči, nekaj biti.
2	Razlaga je jasna, natančna.	Po tem, ko je začel kmetovati, je še vedno želel postati nekaj več, zato ni bil le kmet, ampak tudi pismonoša, gostilničar in trgovec. Tako je vsaj delno izpolnjeval mladostno željo, da bi čim več znal.

Citirana poved / citiran del povedi (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Citata ni. Citati ni smiselno povezan z razlago.	»Hotel sem reči, da nisem samo bral.«
1	Citat ni natančno v skladu z razlago, a je smiselno povezan z njo. Namesto citata je opisan primer.	»Upal sem, da bom pogledal v svet in se česa naučil.« / »Vidiš, in zdi se mi, da mlad človek mora sanjati, pa čeprav sanja same nemogoče, nedosegljive stvari ...«
2	Citat je natančno v skladu z razlago.	»Pa nisem dolgo zdržal doma.« / »Najprej sem šel za pismonošo, potem sem vzel v najem majhno gostilno, odprl sem trgovino ...« / »... vse sem poskusil ...«

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Povzetka ni. Povzetek se ne nanaša na razlago, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).	
2	Povzetek se nanaša na razlago.	Oče je torej kljub neizpolnjeni mladostni želji tudi pozneje, ko je kmetoval, želel znati in delati več, kot je potrebno za kmetovanje. Ni ostal samo pri želji, dosegljive cilje je uresničil.
(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)		

Mnenje o očetovem razmišljanju in ravnanju (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2	Mnenje ni izraženo.	
0	Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	Razmišljanje in ravnanje pripovedovalčevega očeta sta nam lahko zgled.
1	Mnenje je nejasno, pomanjkljivo, ni razloženo.	Njegovo zagnanost, delavnost in trdno voljo občudujem, ne vem pa, zakaj se je sramoval svojih sanj, saj je zanje naredil vse. V teh stvareh ne vidim povezave.
2	Mnenje je jasno, razloženo.	Pri očetu, o katerem govori odlomek, mi je najbolj všeč to, kako se je trudil, da bi dosegel svoj cilj. O njem ni le razmišljal, zanj je naredil vse, kar je lahko. Cenim to, da mu ni bilo težko opravljati fizičnega dela, da si je lahko kupil klavir, in zanimivo se mi zdi, da je v vojaškem življenju videl predvsem priložnost za spoznavanje sveta in širjenje znanja. Glede na njegove želje se mi zdi razumljivo, da ni hotel samo kmetovati, ne razumem pa njegove misli, da ni ničesar dosegel. Menim, da je v okoliščinah, v katerih je živel, dosegel zelo veliko.

Presoja uresničevanja želja/sanj današnjih mladih (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2	Presoja ni izražena.	
0	Presoja je izražena kot skopa trditev/ni povezana z odlomkom.	Gotovo je mladim danes veliko lažje, ker ni več toliko fizičnega dela.
1	Presoja je nejasna, ni razložena/nakazana je v primeru iz življenja.	V sedanjem času je po moje mladim lažje uresničevati želje, ker so družbene razmere kljub vsem pomanjkljivostim boljše, kot so bile nekoč. Seveda pa to ne velja za vse. Nekateri mladi se srečujejo z velikimi težavami.
2	Presoja je jasna, razložena.	Mislím, da večina mladih danes uresniči želje lažje, kot so jih mladi v preteklosti, tudi zato, ker je več možnosti izobraževanja. Mnogim pa okoliščine niso naklonjene. Nesprejemljivo se mi zdi, da je uresničitev želja mladega človeka bolj povezana s premožnostjo staršev kot z njegovimi sposobnostmi. Ne zdi se mi prav, da lahko nekdo »večno« študira, ker mu to omogoča denar, ki ga dobiva od doma, nekdo drug pa mora takoj po srednji šoli kljub svojim sposobnostim v službo, ker starši nimajo denarja za njegov študij. Pripovedovalčev oče je kljub neuresničnim sanjam trdil, da mlad človek mora sanjati, pogosto pa velja, da lahko nekateri mladi ljudje samo sanjajo o boljšem življenju.

Utemeljitev presoje s primerom iz življenja (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2	Naveden ni noben primer. Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.	Dekleta delajo v raznih lokalih, fantje si najdejo kako drugo zaposlitev.
1	Primer je samo imenovan/nakazan.	Bogati starši pomagajo hčeram in sinovom doseči cilje, revni nemočno gledajo svoje razočarane otroke. Socialne razlike še vedno obstajajo.
2	Primer je opisan.	Navajam primera dveh sorodnikov. V osnovni in srednji šoli sta bila oba precej uspešna, vedno sta dosegala prav dober učni uspeh. Bratranec, ki ima bogate starše, je še študirat, oče mu je celo kupil stanovanje v Mariboru. Sestrična se je po srednji šoli začasno zaposlila pri nekem zasebniku. Študirala bo ob delu, stanovala pa pri starših v njunem majhnem stanovanju. To ji lahko ponudita, finančne pomoči za študij pa ne. Ker sta revna, bo morala njuna hči po mnogo težji poti, kot hodijo mladi iz bogatih družin.

Logična členitev (zgradba) (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila
2	
0	Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.
1	Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.
2	Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Točke	Merila
2	Slovnična pravilnost
2	Pravopisna pravilnost
2	Slogovna ustreznost

Za vse velja:

Točke	Merila
0	Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.
1	Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.
2	Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

Dodatna navodila:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, lahko pri zgradbi doseže največ eno točko; če napiše manj kot 200 besed, lahko pri JPSU doseže največ tri točke.

2. Samostojna interpretacija: Vinko Möderndorfer, Kino dom (odlomek)

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Ni opredelitive. Opredelitev je napačna.	To je odlomek iz literarnega dela.
1	Zvrst je poimenovana.	Odlomek je epski.
2	Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.	Odlomek je epski, v zadnjem delu, kjer pripovedovalec izrazi svoje razmišljanje, pa tudi lirski.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
4		
0	Ni povzetka, ni obnove.	
1	Obnova odlomka z vsebinsko napako.	
2	Obnova odlomka brez vsebinske napake. Povzetek odlomka z vsebinsko napako.	Pripovedovalec se v odlomku spominja časa, ko je kot otrok z babico obiskoval kino. Navdušeno mu je pripovedovala o svojih vtisih, on pa se je čudil njenemu znanju o filmu. Takrat še ni mogel razumeti, zakaj film babici pomeni več kot ljudje. Na koncu odlomka pove, česa vse se je ob obiskovanju kina naučil.
3	V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.	V odlomku beremo o pripovedovalčevih spominih na babico. Zelo rada je zahajala v kino. Tja je ob popoldnevih vodila tudi svojega vnuka. Uživala je v ogledih filmov, ki so prikazovali življenje v velikih mestih. Odlomek se konča s pripovedovalčevim razmišljanjem.
4	Povzetek odlomka brez vsebinske napake.	Pripovedovalec pripoveduje o babičini ljubezni do filma. Spominja se, da je zelo rada hodila v kino in da ga je kot otroka vodila na popoldanske predstave. Na poti v kino se ni hotela z nikomer pogovarjati. V filmih pa je brezmejno uživala, bili so ves njen svet. Proti koncu odlomka pripovedovalčev spomin na babico preide v njegovo razmišljanje o filmu in življenju.

Prepoznavna – izbira problema/prvine (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
3	Problem ni izbran. Literarna prvina ni izbrana.	
0	Izbran je problem, ki je v odlomku samo nakazan. Izbrana je prvina, ki ni bistveno povezana z osrednjo prvino.	babičin odnos do ljudi
1	Izbran je problem, ki je smiselno povezan z osrednjim problemom. Izbrana je prvina, ki je smiselno povezana z osrednjo prvino.	domišljija
2	Izbran je osrednji problem odlomka. Izbrana je osrednja prvina odlomka. (Upoštevamo tudi poimenovanje v naslovu. Problem, izbran za ta vzorec samostojne interpretacije, je natisnjen krepko.)	film kot nadomestilo / ljubezen do filma / življenje s filmom

Razlaga izbranega problema/prvine (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
3	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku. Razlaga je skopa/površna/hejasna.	Babičin problem izhaja iz otroštva, ker se ni rada družila z vrstniki. Babica je tako navdušena nad filmom, da ji ta nadomesti prijatelje in tuje kraje. Če ne bi imela znanja in domišljije, se to ne bi zgodilo. Živela bi drugače, v pravem svetu.
0	Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Babici so filmi nadomestili svet, pa tudi prijatelje, potovanja ... Njen stik s svetom je bila samo pot do kina. To nadomestilo je bilo možno, ker je poleg zgodb razumela tudi filmski jezik in filmsko pripoved in ker je bila po značaju sanjač.
1	Razlaga je skopa/površna/hejasna.	Pripovedovalčevi babici je bil film nadomestilo za žive stike z ljudmi, za potovanja, za ves svet ... To se odraža v tem, da sploh ni imela prijateljev in da ljudi še srečati ni hotela, ker se je bala, da bi se morala z njimi pogovarjati. Kino je bil zanjo lahko nadomestilo, ker je imela bogato domišljijo, ker je rada sanjarija in si resničnih potovanj sploh ni želela. Poleg tega je pomembno, da je filme zelo dobro razumela.
2	Parafraziran je ustrezen del odlomka.	
3	Razlaga je jasna, natančna.	

Utemeljitev razlage s primerom iz odlomka (Predstavitve dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2	Primer ni opisan. Citata ni. Opisani primer/citat ni smiselno povezan z razlago.	
1	Opisani primer/citat ni natančno v skladu z razlago, a je smiselno povezan z njo. (Opisani primer se ne upošteva, če je v razlagi že parafraziran del odlomka.)	Z razlago problema, izbranega za ta vzorec interpretacije, je smiselno povezan vsak primer/citat iz odlomka.
2	Opisani primer/citat je natančno v skladu z razlago. (Opisani primer se ne upošteva, če je v razlagi že parafraziran del odlomka.)	»Filmi in dvorana <i>Kina doma</i> so ji nadomestili svet.« / »Od takrat je hodila samo še v <i>Kino doma</i> .« / »Njen stik s svetom je bila zgolj pot do kina na robu mesta, pa še to je prehodila kar se da hitro, v strahu, da je ne bi kdo ustavil in nagovoril.«

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2	Povzetka ni. Povzetek se ne nanaša na razlago, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).	
0	Povzetek se nanaša na razlago.	Ob odlomku literarnega besedila <i>Kino doma</i> spoznamo, da lahko film kot nadomestilo človeku z bujno domišljijo nudi več zadovoljstva kot resnično življenje.
(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)		

Lastno mnenje o problemu/prvini v odlomku (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2	Mnenje ni izraženo. Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	
0	Mnenje se mi zdi njen odnos do vnuka. Ta je v vsem sledil svoji babici.	

1	Mnenje je nejasno, ni razloženo.	Mislím, da ima ta babica, kot vsi ljudje, pravico uživati življenje tako, kot si želi. Pomembno je, da je zadovoljna, namesto da bi obremenjevala sebe in druge ljudi.
2	Mnenje je jasno, razloženo.	Mislím, da je na babico vplivala dedkova smrt, saj pripovedovalec pove, da je od takrat hodila samo še v kino. Po tem sklepam, da je bila prej drugačna. Jaz bi težko živel brez prijateljev, a ker ne vem, zakaj je tako žvela pripovedovalčeva babica, njenega ravnanja ne morem ocenjevati. Njena potovanja v filmski svet se mi zdijo dobra rešitev pred življenjsko praznino; ker je filme intenzivno doživljala in odlično razumela, so imela ta potovanja zanjo še globlji pomen.

Lastno mnenje o problemu/prvini na splošno (aktualizacija) (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Mnenje ni izraženo. Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	Mislím, da je pretirano gledanje filmov vrsta zasvojenosti.
1	Mnenje je nejasno, ni razloženo/nakazano je v primeru iz življenja.	Filmi lahko človeka obogatijo, vendar ne tisti, ki prikazujejo grozo in nasilje. Če tu in tam pobegnemo v filmski svet, razvijamo domišljijo in občutek za lepoto. Če se temu svetu preveč predajamo, pa žal mnogo izgubimo.
2	Mnenje je jasno, razloženo.	V tem odlomku ima vlogo nadomestila film, v življenju sodobnega človeka pa jo vse bolj dobivajo različna družbena omrežja. Mislím, da nič od tega ne bi smelo nadomestiti živih, pristnih stikov med ljudmi. Če pa se to zgodi, je za starejše mnogo manj škodljivo kot za mlade. Starejši so namreč večinoma že dosegli svoje cilje v realnem svetu, mladi si jih šele zastavljajo in samo z domišljijo do njih ne bi prišli. Za starejše, ki živijo sami, pa je po mojem mnenju sploh bolje, da so zadovoljni v svojih domišljjskih svetovih, kot da bi se čutili zapuščene, nesrečne, osamljene ...

Utemeljitev mnenja s primerom iz lastnih/tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila (Predstavitel dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Naveden ni noben primer. Naveden je primer, ki ne utemeljuje mnenja.	Ljudje smo družbena in družabna bitja, živimo pa v več svetovih.
1	Primer je samo imenovan/nakazan.	Ne le mladi, tudi nekateri stari ljudje vse dneve preživijo ob računalniku. Vendar je starejši generaciji še vedno ljubša televizija s filmi.

2	Primer je opisan.	V našem bloku živi gospa, ki je stara približno toliko kot pripovedovalčeva babica. Včasih jo sicer obiščejo prijateljice, večinoma pa je sama. Ob dopoldnevnih gre po opravkih, popoldne bere knjige in časopise, zvečer pa na televiziji gleda celovečerne filme, nanizanke in nadaljevanke. Že večkrat sem jo slišal reči sosedom, da ne ve, kaj bi brez svojih filmov. Ima sicer tudi računalnik in je dejavna na družbenih omrežjih, vendar pravi, da s tem noče pretiravati. Najbolje se počuti, ko se prepusti svetovom, v katere jo popeljejo filmi.
---	-------------------	--

Logična členitev (zgradba) (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila
2	
0	Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.
1	Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.
2	Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Točke	Merila
2	Slovnicična pravilnost
2	Pravopisna pravilnost
2	Slogovna ustreznost

Za vse velja:

Točke	Merila
0	Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.
1	Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.
2	Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

Dodatna navodila:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, lahko pri zgradbi doseže največ eno točko; če napiše manj kot 200 besed, lahko pri JPSU doseže največ tri točke.
- Za izviren naslov samostojne interpretacije prištejemo skupnemu seštevku točk eno točko do največjega možnega števila (30).